

ଦ୍ୱିତୀୟ ପାଠ

ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ – କାରଣ ଓ ଫଳାଫଳ (Second World War – Causes and Consequences)

ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧର ବିପୁଳ କ୍ଷୟକ୍ଷତି ବିଶ୍ୱବାସୀଙ୍କୁ ସ୍ତମ୍ଭିତ କରିଦେଇଥିଲା । ଭବିଷ୍ୟତ ପୃଥିବୀକୁ ଶାନ୍ତିପ୍ରେମ ଓ ମନୁଷ୍ୟଜାତିକୁ ନିରାପଦ କରିବା ଆଶାରେ ଜାତିସଂଘ (League of Nations) ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ଜାତିସଂଘ ଆନୁକୁଲ୍ୟରେ ଶାନ୍ତିପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ନିରସ୍ତ୍ରୀକରଣ ଦିଗରେ ବହୁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆ ଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର ଏ ସମସ୍ତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ବିଫଳ ହେଲା । ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ଶେଷ ହେବାର ପ୍ରାୟ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷପରେ ବିଭିନ୍ନ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ୧୯୩୯ ମସିହାରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ସଂଘଟିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଯୁଦ୍ଧର କାରଣ

୧. ପ୍ୟାରିସ୍ ଶାନ୍ତି ସମ୍ମିଳନୀର ତ୍ରୁଟି :

ପ୍ୟାରିସ୍ ଶାନ୍ତି ସମ୍ମିଳନୀର ତ୍ରୁଟି ବିରୁଦ୍ଧି ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ଅନେକ ପରିମାଣରେ ଦାୟୀ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଶାନ୍ତିପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ୟାରିସ୍ ନଗରୀରେ ସମବେତ ବିଜୟୀ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକର ରାଷ୍ଟ୍ର ମୁଖ୍ୟମାନେ ପରାଜିତ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କ ସହିତ ବିଚାରବିମର୍ଶନ କରି ଶାନ୍ତିଚୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲେ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ସେମାନେ ପ୍ରତିଶୋଧପରାୟଣ ଓ ଆକ୍ରୋଶମୂଳକ ଭାବରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ । ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଶକ୍ତିମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧନ ପାଇଁ ବ୍ୟଗ୍ରଥିଲେ । ଶାନ୍ତି ସମ୍ମିଳନୀର ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ ଫ୍ରାନ୍ସ ନିଜପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଲାଭ ହାସଲ କରିଥିବା ବେଳେ ସେମାନଙ୍କର ମିତ୍ର ଭାବରେ ଯୁଦ୍ଧରେ ଭାଗ ନେଇଥିବା ଇଟାଲୀ ଓ ଜାପାନ ବିଶେଷ କିଛି ପାଇଲେ ନାହିଁ । ଫଳରେ ଏହି ଦୁଇ ଦେଶ

ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ । ସେମାନେ ଯଥା ସମୟରେ ଜର୍ମାନୀ ସହିତ ମିତ୍ରତା ସ୍ଥାପନ କରି ଫ୍ରାନ୍ସ ଓ ଇଂଲଣ୍ଡର ଶତ୍ରୁରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟକଲେ । ପ୍ୟାରିସ୍ ଶାନ୍ତି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭାଗନେଇଥିବା ବିଜୟୀ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକର ରାଷ୍ଟ୍ରନାୟକମାନଙ୍କର ଅପରିଣାମଦର୍ଶିତା, ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ମନୋଭାବ ଓ ସାମ୍ରାଜ୍ୟଲୋଭ ପୃଥିବୀକୁ ଆଉ ଏକ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧର ଘନଘଟା ମଧ୍ୟକୁ ଟାଣି ନେଇଥିଲା ।

୨. ଭର୍ସାଇ ସନ୍ଧିର କଠୋରତା :

ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନିମନ୍ତେ ବିଜୟୀ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ଜର୍ମାନୀ ସହିତ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିବା ଭର୍ସାଇ ସନ୍ଧିର କଠୋରତା ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ନିମନ୍ତେ ମାର୍ଗ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲା । ଏହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ସନ୍ଧି ଥିଲା । ଆକ୍ରମଣ ଭୟରେ ପରାଜିତ ଜର୍ମାନୀ ବାଧ୍ୟହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ଅପମାନଜନକ ସର୍ତ୍ତସମ୍ବଳିତ ସନ୍ଧି ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା । ଜର୍ମାନୀକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିଦେବା ପାଇଁ ଏହି ସନ୍ଧିରେ ସେ ଦେଶ ଉପରେ ରାଜନୈତିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବହୁ କଟକଣା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ଫଳରେ ଜର୍ମାନୀର ଜନସାଧାରଣ କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ତୀବ୍ରଭାବରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ଜାଗି ଉଠିଥିବା ପ୍ରତିହିଂସାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହୋଇଥିଲା ।

୩. ଜାତିସଂଘର ବିଫଳତା:

ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦିଗରେ ଜାତିସଂଘର ବିଫଳତା ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧର ଅନ୍ୟଏକ କାରଣ । ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରେ ସାମୁହିକ ସୁରକ୍ଷା ଓ ସ୍ଥାୟୀ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନିମନ୍ତେ ଜାତିସଂଘ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣ

ଇତିହାସ

କରିବାକୁ ଜାତିସଂଘ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ୟୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଉଦ୍ରୋ ୱିଲ୍ସନ୍ (Woodrow Wilson) ଜାତିସଂଘ ଗଠନରେ ମୁଖ୍ୟଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସିନେଟର ବିରୋଧ ଯୋଗୁଁ ଆମେରିକା ଏହାର ସଭ୍ୟପଦ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିନାହିଁ । ପୁନଶ୍ଚ ଜାତିସଂଘର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅମାନ୍ୟ କରୁଥିବା ଓ ବିଶ୍ୱଶାନ୍ତି ଭଙ୍ଗ କରୁଥିବା ବୃହତ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଏହାର ସଭ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ସଭ୍ୟପଦରୁ ଓହରି ଯାଇ ପାରୁଥିଲେ । ସ୍ୱାର୍ଥ ପୂରଣ ନହେବାରୁ ପ୍ରଥମେ ଜର୍ମାନୀ ଓ ପରେ ପରେ ଇଟାଲୀ ଓ ଜାପାନ ସଭ୍ୟପଦ ତ୍ୟାଗକଲେ । ବୃହତ୍ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯୋଗୁଁ କ୍ଷୁଦ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ନିଜକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ମଣିଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଜାତିସଂଘରୁ ସେମାନେ ଆସ୍ଥା ହରାଇଲେ ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର କଂଗ୍ରେସ୍ ଭାରତର ସଂସଦ ବା ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟ ସଦୃଶ । ଭାରତର ସଂସଦର ଦୁଇଟି ସଦନ ହେଉଛି ଲୋକସଭା ଓ ରାଜ୍ୟସଭା । ସେହିପରି ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର କଂଗ୍ରେସର ଦୁଇଟି ସଦନ ହେଉଛି ସିନେଟ୍ (Senate) ଓ ପ୍ରତିନିଧି ସଭା (House of Representatives)

୪. ପାସୀବାଦୀ ଶକ୍ତିମାନଙ୍କର ଉତ୍ଥାନ :

ଉଗ୍ରଜାତୀୟତାବାଦୀ ଓ ପାସୀବାଦୀ ଶକ୍ତିମାନଙ୍କର ଉତ୍ଥାନ ଫଳରେ ବିଶ୍ୱ ରାଜନୀତିରେ ସଙ୍କଟଜନକ ପରିସ୍ଥିତି ଉପୁଜିଲା । ହିଟଲର ଜର୍ମାନୀରେ ଏକଛତ୍ର ଶାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପରେ ବିଜୟୀ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ବାବଦ ବିପୁଳ ଅର୍ଥ ଦେବାକୁ ମନା କରିଦେଲେ । ଇଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ ସେ ଉର୍ସାଇ ସନ୍ଧିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କଲେ ଏବଂ ଲତୁଆ ଆକାଶବାହିନୀ ଓ ନୌବାହିନୀ ସମେତ ଏକ ବିରାଟ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ଗଠନ କଲେ । ୧୯୩୩ ମସିହାରେ ଜର୍ମାନୀ ଜାତିସଂଘରୁ ଓହରି ଆସିଲା । ୧୯୩୬ ମସିହା

ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ହିଟଲର ରାଇନ୍ ଅଞ୍ଚଳ ଅଧିକାର କରିନେଲେ । ଜର୍ମାନୀଜାତି ବାସ କରୁଥିବା ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜ ଶାସନାଧୀନ କରିବାର ଅଧିକାର ଜର୍ମାନୀର ଅଛି ବୋଲି ଘୋଷଣା କରି ସେ ୧୯୩୮ ମସିହାରେ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ଅଧିକାର କଲେ । ଚେକୋସ୍ଲୋଭାକିଆର ସୁଦେତାନ ଅଞ୍ଚଳ ଓ ପରେ ପରେ ସମଗ୍ର ଚେକୋସ୍ଲୋଭାକିଆ ତାଙ୍କଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ହେଲା ।

ଇଟାଲୀର ଏକଛତ୍ରବାଦୀ ଶାସକ ମୁସୋଲିନୀ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଚୀନ ରୋମାନ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ପୂର୍ବ ଗୌରବର ପୁନଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନିମନ୍ତେ ଅନୁରୂପ ନୀତି ଅନୁସରଣ କଲେ । ୧୯୩୬ ମସିହାରେ ସେ ଆଫ୍ରିକା ମହାଦେଶସ୍ଥ ଆବିସିନିଆକୁ ଜୟକରି ଇଟାଲୀ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କଲେ । ଜାପାନ ମଧ୍ୟ ନିଜର ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଲିସ୍ତା ପୂରଣ ପାଇଁ ଦୂରପ୍ରାନ୍ତରେ ସାମରିକ ଅଭିଯାନ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଜାପାନ ୧୯୩୧ ମସିହାରେ ଡେଲ ଓ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଚୀନ୍‌ର ମାଞ୍ଚୁରିଆ ପ୍ରଦେଶ ଆକ୍ରମଣ କରି ଏହାକୁ ଅଧିକାର କରିନେଲା । ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେ ଜାତିସଂଘରୁ ଓହରି ଆସିଲା ।

୫. ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କର ନିଷ୍ପ୍ରୟତା :

ଜର୍ମାନୀ, ଇଟାଲୀ ଓ ଜାପାନର ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଓ ଆକ୍ରମଣାତ୍ମକ ରାଜ୍ୟବିସ୍ତାର ନୀତିକୁ ପୃଥିବୀର ଗଣତନ୍ତ୍ରବାଦୀ ବୃହତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗଣ ସକ୍ରିୟ ପ୍ରତିରୋଧ କରି ନଥିଲେ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ବ୍ରିଟେନ୍, ଫ୍ରାନ୍ସ ପ୍ରଭୃତି ରାଷ୍ଟ୍ର ଜର୍ମାନୀକୁ ସବୁଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । ଜର୍ମାନୀ ସୁଦେତାନ ଅଞ୍ଚଳ ଅଧିକାର କରିବା ସମୟରେ ବ୍ରିଟେନ୍ ଓ ଫ୍ରାନ୍ସ ଏହାର ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ୧୯୩୮ ମସିହାରେ ମ୍ୟୁନିକ୍ ଠାରେ ଏକ ରୁକ୍ତି କରି ଜର୍ମାନୀର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ପରୋକ୍ଷରେ ଅନୁମୋଦନ କଲେ । ଏହି ରୁକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଚେକୋସ୍ଲୋଭାକିଆକୁ ଜର୍ମାନୀ ନିକଟରେ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇବାକୁ ଏକରକମ୍ପ ବାଧ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ଗଣତନ୍ତ୍ରବାଦୀ ବୃହତ୍ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କର ସବୁଷ୍ଟି କରଣ ନୀତି ରାଜନୈତିକ ନିଷ୍ପ୍ରୟତା ଓ ଉଦାସୀନତା ଏକଛତ୍ରବାଦୀ ଶକ୍ତିମାନଙ୍କୁ

ପ୍ରୋସାହନ ଯୋଗାଇଥିଲା ଏବଂ ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ମାର୍ଗ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲା ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ମୁ୍ୟନିକ୍ ତୁଚ୍ଚି ଦ୍ଵାରା ଚେକୋସ୍ଲୋଭାକିଆକୁ ଜର୍ମାନୀ ନିକଟରେ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇବାକୁ ଏକରକମ ବାଧା କରାଯାଇଥିଲା । ଯୁଦ୍ଧ ଏଡ଼ାଇବାକୁ ଚେକୋସ୍ଲୋଭାକିଆର ବିଶେଷାକରଣ କରାଯାଇ ଜର୍ମାନୀର ସୁଦେତାନ ଅଞ୍ଚଳ ଅଧିକାରକୁ ଅନୁମୋଦନ କରାଯାଇଥିଲା । ବ୍ରିଟିଶ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଚାମ୍ବରଲେନ୍ (Chamberlain) ବାବି କରିଥିଲେ ଯେ ସେ ସମ୍ମାନର ସହିତ ଶାନ୍ତି ରକ୍ଷା କରିପାରିଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବରେ ଏହା ବ୍ରିଟେନ୍ ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କୃତନୈତିକ ପରାଜୟ ଥିଲା । ମୁ୍ୟନିକ୍ ତୁଚ୍ଚି ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଶାନ୍ତି ମାତ୍ର ୧୧ ମାସ ପାଇଁ ଚିଷ୍ଟି ପାରିଥିଲା ।

(ଜେନେରାଲ୍ ପ୍ରାଙ୍କୋ)

୭. ସାମରିକ ମେଣ୍ଟ ଗଠନ :

ସାମରିକ ମେଣ୍ଟ ଗଠନ ଦ୍ଵାରା ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ପଥ ସୁଗମ ହୋଇଥିଲା । ଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ ପରସ୍ପରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ୧୯୩୬ ମସିହାରେ ଇଟାଲୀ ଓ ଜର୍ମାନୀ ଏକ ତୁଚ୍ଚି ସମ୍ପାଦନ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଅକ୍ଷଶକ୍ତି (Axis Power) ନାମରେ ପରିଚିତ ହେଲେ । ୧୯୩୭ ମସିହାରେ ଜାପାନ୍ ଏହି ମେଣ୍ଟରେ ଯୋଗଦେଲା । ଫଳରେ ରୋମ୍-ବର୍ଲିନ୍-ଟୋକିଓ ଅକ୍ଷଶକ୍ତି (Rome-Berlin-Tokyo Axis) ଗଠିତ ହେଲା । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଇଂଲଣ୍ଡ, ଫ୍ରାନ୍ସ ଓ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ମିଳିତ ହୋଇ ଏକ ସାମରିକ ତୁଚ୍ଚି ସ୍ଵାକ୍ଷର କରିଥିଲେ । ଏହା ଫଳରେ ଦୁଇଗୋଟି ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ ସାମରିକ ଗୋଷ୍ଠୀର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ସାମରିକ ଶକ୍ତିରେ ବଳୀୟାନ୍ ବୃହତ୍ ଶକ୍ତିମାନଙ୍କର ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଥିବା ଅବିଶ୍ଵାସ ଓ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ମନୋଭାବ ଯୋଗୁଁ ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧ ଏବଂ ଫାସୀବାଦୀ ଶକ୍ତିଙ୍କର ପରାଜୟ :

ଜର୍ମାନୀ ୧୯୩୯ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧ ତାରିଖ ଦିନ ପୋଲାଣ୍ଡ ଆକ୍ରମଣ କଲା । ପୋଲାଣ୍ଡ ମାଟିରୁ ଅପସରି ଯିବାପାଇଁ ବ୍ରିଟେନ୍ ଜର୍ମାନୀକୁ ଚେତାବନୀ ଦେଲା । କିନ୍ତୁ

୬. ବିଭିନ୍ନ ଆଦର୍ଶବାଦ ମଧ୍ୟରେ ସଂଘର୍ଷ :

ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା, ବ୍ରିଟେନ୍ ଓ ଫ୍ରାନ୍ସ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆଦର୍ଶରେ ବିଶ୍ଵାସ କରୁଥିବା ବେଳେ ଜର୍ମାନୀ, ଇଟାଲୀ ଓ ଜାପାନ୍ ଏକଛତ୍ରବାଦୀ ଆଦର୍ଶରେ ବିଶ୍ଵାସ କରୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଆଦର୍ଶଗତ ତାରତମ୍ୟ ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧନିମନ୍ତେ ପଥ ଉନ୍ମୁଳ୍ଲ କରିଥିଲା । ୧୯୩୬ ମସିହାରେ ସ୍ପେନ୍ ଦେଶରେ ନିର୍ବାଚିତ ସରକାରଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଜେନେରାଲ୍ ପ୍ରାଙ୍କୋଙ୍କ ନେତୃତ୍ଵରେ ସୈନ୍ୟବାହିନୀର ଏକ ଅଂଶର ବିଦ୍ରୋହ ଯୋଗୁଁ ସେଠାରେ ଗୃହଯୁଦ୍ଧ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଇଟାଲୀ ଓ ଜର୍ମାନୀ ଏହି ବିଦ୍ରୋହୀମାନଙ୍କୁ ସାମରିକ ସାହାଯ୍ୟ ଯୋଗାଇଥିଲେ । ଏକ ପକ୍ଷରେ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଓ ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଏକଛତ୍ରବାଦ ମଧ୍ୟରେ ସଂଘର୍ଷିତ ଏହି ସଂଘର୍ଷରେ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ପରାଜୟ ହୋଇଥିଲା । ଜେନେରାଲ୍ ପ୍ରାଙ୍କୋଙ୍କ ନେତୃତ୍ଵରେ ସ୍ପେନ୍ ଦେଶରେ ଏକଛତ୍ରବାଦ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ଗଣତନ୍ତ୍ର, ସମାଜବାଦ ଓ ସାମ୍ୟବାଦକୁ ଦମନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଏକଛତ୍ରବାଦୀମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ ।

ଇତିହାସ

ଜର୍ମାନୀ ଏଥିରେ କର୍ଷପାତ ନ କରିବାରୁ ବ୍ରିଟେନ୍ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ ୩ ତାରିଖ ଦିନ ଜର୍ମାନୀ ବିରୋଧରେ ଯୁଦ୍ଧ ଘୋଷଣା କଲା । ଏହାର ଅଳ୍ପ କିଛି ଘଣ୍ଟା ପରେ ଫ୍ରାନ୍ସ ମଧ୍ୟ ଜର୍ମାନୀ ବିରୋଧରେ ଯୁଦ୍ଧ ଘୋଷଣା କଲା । ଫଳରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧ ଆନୁଷ୍ଠାନିକଭାବେ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ୧୯୪୦ ମସିହା ମେ ମାସ ସୁଦ୍ଧା ପୋଲାଣ୍ଡ, ନରୱେ, ଡେନ୍‌ମାର୍କ, ହଲାଣ୍ଡ, ବେଲ୍‌ଜିୟମ୍ ପ୍ରଭୃତି ଦେଶ ଜର୍ମାନୀ ଦ୍ଵାରା ଅଧିକୃତ ହେଲେ । ଜୁନ୍ ମାସ ୧୪ ତାରିଖ ଦିନ ଜର୍ମାନିବାହିନୀ ଫ୍ରାନ୍ସର ରାଜଧାନୀ ପ୍ୟାରିସ୍ ଅଧିକାର କଲେ । ଫରାସୀ ସରକାର ନିଜ ଦେଶର ପ୍ରାୟ ଅର୍ଦ୍ଧେକ ପରିମାଣର ଅଞ୍ଚଳ ଜର୍ମାନୀକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରି ତାହା ସହିତ ସନ୍ଧି କଲେ । ସେହି ବର୍ଷ ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ଜର୍ମାନୀ ବ୍ରିଟେନ୍ ଉପରେ ବୋମା ବର୍ଷଣ କଲା । ବ୍ରିଟେନ୍‌ର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଉଇନ୍‌ଷ୍ଟନ୍ ଚର୍ଚ୍ଚିଲ୍ (Winston Churchill) କି ନେତୃତ୍ଵରେ ବ୍ରିଟେନ୍ ଜର୍ମାନୀ ଆକ୍ରମଣର ମୁକାବିଲା କରିଥିଲା । ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ଜର୍ମାନ୍ ବାହିନୀ ଗ୍ରୀସ୍ ଓ ଯୁଗ୍ସୋସ୍ଲାଭିଆ ଅଧିକାର କରିନେଲେ ।

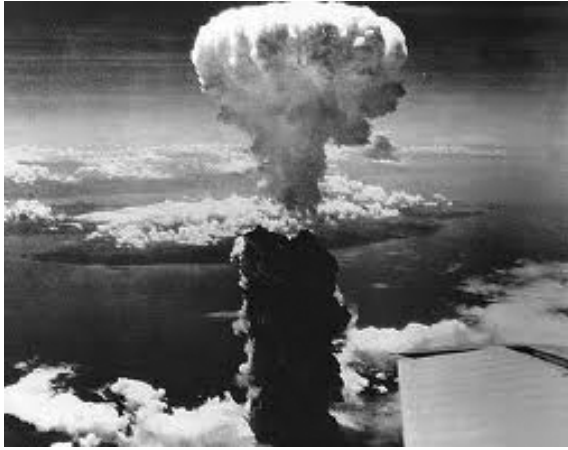
(ଉଇନ୍‌ଷ୍ଟନ୍ ଚର୍ଚ୍ଚିଲ୍)

୧୯୩୯ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୨୩ ତାରିଖ ଦିନ ସୋଭିଏତ୍ ରୁଷ୍ ଏବଂ ଜର୍ମାନୀ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅନାକ୍ରମଣ ଚୁକ୍ତି ସ୍ଵାକ୍ଷର କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଚୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତକୁ ଅମାନ୍ୟ କରି ୧୯୪୧ ମସିହା ଜୁନ୍ ୨୨

ତାରିଖରେ ହିଟ୍ଲର୍ ସୋଭିଏତ୍ ରୁଷ୍ ଆକ୍ରମଣ କରିବାରୁ ଅନନ୍ୟୋପାୟ ହୋଇ ସୋଭିଏତ୍ ରୁଷ୍ ମିତ୍ରଶକ୍ତି ପକ୍ଷରେ ଯୁଦ୍ଧରେ ଯୋଗ ଦେଲା । ସେହି ବର୍ଷ ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାସାଗରର ହାୱାଇ ଦ୍ଵୀପରେ ଅବସ୍ଥିତ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ବନ୍ଦର ନଗର ପର୍ଲ୍‌ହାର୍ବର ଉପରେ ଜାପାନ୍ ଆକ୍ରମଣ କରିବାରୁ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ମଧ୍ୟ ବାଧ୍ୟହୋଇ ମିତ୍ରଶକ୍ତି ପକ୍ଷରେ ଯୁଦ୍ଧରେ ଯୋଗ ଦେଲା । ଫଳରେ ଯୁଦ୍ଧ ବ୍ୟାପକ ରୂପ ଧାରଣ କରିଥିଲା ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧର ପ୍ରାଥମିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଜର୍ମାନୀ, ଇଟାଲୀ ସମେତ ଫାସୀବାଦୀ ଶକ୍ତିମାନେ ବିପୁଳ ବିଜୟ ହାସଲ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ୧୯୪୨ ମସିହାରେ ବ୍ରିଟେନ୍, ଫ୍ରାନ୍ସ, ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ଓ ସୋଭିଏତ୍ ରୁଷ୍ ପ୍ରଭୃତି ୨୬ଟି ଦେଶର ପ୍ରତିନିଧି ଫାସୀବାଦ ବିରୋଧରେ ମିଳିତ ସଂଗ୍ରାମ ଘୋଷଣା କରିବା ପରେ ଯୁଦ୍ଧର ଗତି ମିତ୍ରଶକ୍ତି ସପକ୍ଷରେ ଯାଇଥିଲା । ଷ୍ଟାଲିନ୍‌ଗ୍ରାଡ଼ଠାରେ ରୁଷ୍‌ର ପ୍ରବଳ ପ୍ରତିରୋଧ ଯୋଗୁଁ ଜର୍ମାନୀ ବିଶେଷ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଲା । ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ରୁଷ୍ ଜର୍ମାନୀ ଅଧିକୃତ ଚେକୋସ୍ଲାଭାକିଆ, ରୁମାନିଆ ପ୍ରଭୃତି ରାଜ୍ୟ ଅଧିକାର କରିନେଲା । ୧୯୪୩ ମସିହାରେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ଓ ବ୍ରିଟେନ୍‌ର ମିଳିତ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ସିସିଲି ଅଧିକାର କଲେ । ଜର୍ମାନୀଠାରୁ ସବୁ ପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ ପାଇ ମଧ୍ୟ ଇଟାଲୀ ପରାଜିତ ହୋଇ ୧୯୪୩ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିଲା । କ୍ରମେ ଜର୍ମାନୀ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ରରେ ପରାଜିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ୧୯୪୫ ମସିହାର ଆରମ୍ଭରୁ ଉଭୟ ପଶ୍ଚିମ ଓ ପୂର୍ବଦିଗରୁ ଜର୍ମାନୀ ଆଡ଼କୁ ମିତ୍ରଶକ୍ତିର ସୈନ୍ୟମାନେ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ଏପ୍ରିଲ ୩୦ ତାରିଖ ଦିନ ରୁଷ୍ ସୈନ୍ୟମାନେ ଜର୍ମାନୀର ରାଜଧାନୀ ବର୍ଲିନ୍ ସହର ମଧ୍ୟକୁ ମାଡ଼ି ଆସିଲା ବେଳେ, ହିଟ୍ଲର୍ ମାଟିତଳେ ନିର୍ମିତ ତାଙ୍କର ଆଶ୍ରୟକକ୍ଷରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲେ । ରୁଷ୍ ସୈନ୍ୟ ବର୍ଲିନ୍ ଅଧିକାର କଲେ ଏବଂ ୧୯୪୫ ମସିହା ମେ ମାସ ୭ ତାରିଖ ଦିନ ଜର୍ମାନୀ ବିନା ସର୍ତ୍ତରେ ମିତ୍ରଶକ୍ତି ନିକଟରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କଲା ।

ଜର୍ମାନୀର ପରାଜୟ ସତ୍ତ୍ୱେ ଜାପାନ୍ ଯୁଦ୍ଧରୁ ବିରତ ହେଲାନାହିଁ । ୧୯୪୫ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୬ ତାରିଖ ଦିନ ଜାପାନ ମହାନଗରୀ ହିରୋସୀମା ଏବଂ ପରେ ପରେ ଅଗଷ୍ଟ ୯ ତାରିଖ ଦିନ ଜାପାନ ନଗରୀ ନାଗାସାକି ଉପରେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ପରମାଣୁ ବୋମା ପକାଇ ଜାପାନର ଏହି ନଗରୀ ଦୁଇଟିକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିଦେଲା । ପରମାଣୁ ବୋମାର ଭୟାବହତା ଦେଖି ୧୯୪୫ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୪ ତାରିଖ ଦିନ ଜାପାନ ବିନା ସର୍ତ୍ତରେ ଆତ୍ତସମର୍ପଣ କଲା । ଫଳରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧର ପରିସମାପ୍ତି ଘଟିଲା ।

(ପରମାଣୁ ବିସ୍ଫୋରଣ)

ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧର ଫଳାଫଳ

୧. କ୍ଷୟକ୍ଷତି :

ପୂର୍ବରୁ ଘଟିଥିବା ପୃଥିବୀର ସମସ୍ତ ଯୁଦ୍ଧ ତୁଳନାରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ଅତୀବ ଭୟଙ୍କର ଥିଲା । ଏହାର ପ୍ରଧାନ ରଣକ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଇଉରୋପ ମହାଦେଶରେ ଥିବାରୁ ଇଉରୋପ ମହାଦେଶ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଯୁଦ୍ଧରେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ତଥା ଏସିଆ ଓ ଇଉରୋପର ବୃହତ ଶକ୍ତିସମୂହ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଏହି ମହାସମରରେ ପରମାଣୁ ବୋମାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା । ଜଳ, ସ୍ଥଳ ଓ ଆକାଶମାର୍ଗରେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ଆକ୍ରମଣାତ୍ମକ ଶକ୍ତିର ପରୀକ୍ଷା ହୋଇଥିଲା । ଯୁଦ୍ଧ ଯୋଗୁଁ ହଜାର ହଜାର ବର୍ଗ

କିଲୋମିଟର ଉର୍ଦ୍ଧର ଚାଷଜମି ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଅସଂଖ୍ୟ ସାମରିକ ଓ ବେସାମରିକ ଲୋକ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ଅଗଣିତ ଲୋକ ବିକଳାଙ୍ଗ ହୋଇଥିଲେ । ଶହଶହ ସହର, ଗୀର୍ଜା, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ କଳକାରଖାନା ମଧ୍ୟ ଧ୍ୱଂସ ସ୍ଥୂପରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଘନଘନ ଆକ୍ରମଣ ଓ ବୋମାବର୍ଷଣ ଫଳରେ ଜର୍ମାନ ରାଜଧାନୀ ବର୍ଲିନ୍ ଧ୍ୱଂସ ସ୍ଥୂପରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ପରମାଣୁ ବୋମା ପ୍ରୟୋଗ ଫଳରେ ଜାପାନର ପ୍ରମୁଖ ସହର ହିରୋସୀମା ଓ ନାଗାସାକି ଧ୍ୱଂସ ସ୍ଥୂପରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ଯୁଦ୍ଧରେ ଧନସମ୍ପତ୍ତିର କ୍ଷୟକ୍ଷତି କଳ୍ପନାତୀତ ଥିଲା । ହଜାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟକ ଯୁଦ୍ଧବନ୍ଦୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଅମାନୁଷିକ ଅତ୍ୟାଚାର କରାଯାଇଥିଲା । ହିଟଲରଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଅସଂଖ୍ୟ ଇହୁଦୀ ଓ ଯୁଦ୍ଧବନ୍ଦୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲା ।

୨. ରାଜନୈତିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିଣତି :

ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରେ ପୃଥିବୀର ରାଜନୈତିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବହୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଦେଇଥିଲା । ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । ଏସିଆ ଓ ଆଫ୍ରିକାର ବହୁ ଉପନିବେଶ ଆନ୍ଦୋଳନ କରି ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲେ । ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ରାଷ୍ଟ୍ରରୂପେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ସୋଭିଏତ୍ ରୁଷ୍ ଅନ୍ୟତମ ବୃହତ୍ ଶକ୍ତି ରୂପେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କଲା ।

ଜର୍ମାନୀରୁ ନାଜିଦଳ ଲୋପ ପାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜର୍ମାନୀ ଉପରେ ବ୍ରିଟେନ୍, ରୁଷ୍, ଫ୍ରାନ୍ସ ଓ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା । ୧୯୪୯ ମସିହାରେ ଜର୍ମାନୀର ପଶ୍ଚିମାଞ୍ଚଳକୁ ଏକତ୍ର କାରାଯାଇ ପଶ୍ଚିମ ଜର୍ମାନୀ ବା ଜର୍ମାନ ସଂଯୁକ୍ତ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର (Federal Republic of Germany) ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ପୂର୍ବ ଜର୍ମାନୀ ଜର୍ମାନ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର (German Democratic Republic) ନାମରେ ପରିଚିତ ହେଲା । ପଶ୍ଚିମ ଜର୍ମାନୀର ଶାସନରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ପ୍ରଭାବ

ଇତିହାସ

ରହୁଥିବା ବେଳେ ପୂର୍ବ ଜର୍ମାନୀର ଶାସନରେ ସାମ୍ୟବାଦୀ ପ୍ରଭାବ ରହିଲା ।

ଫ୍ରାନ୍ସ ଓ ଇଟାଲୀରେ ସାମ୍ୟବାଦୀ ପ୍ରଭାବ ବିଶେଷ ଭାବରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ବ୍ରିଟେନ୍‌ରେ କ୍ଲିଫେଣ୍ଟ ଅଟ୍‌ଲିଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଶ୍ରମିକ ଦଳ କ୍ଷମତାକୁ ଆସିଲେ । ଏହି ଦଳର ସରକାର ବିଭିନ୍ନ ଉନ୍ନୟନମୂଳକ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ବ୍ରିଟେନ୍‌ର ଅର୍ଥନୀତିରେ ଉନ୍ନତି ଘଟାଇଥିଲା ।

ପୋଲାଣ୍ଡ, ହଙ୍ଗେରୀ, ରୁମାନିଆ, ବୁଲ୍‌ଗେରିଆ, ଚେକୋସ୍ଲୋଭାକିଆ ପ୍ରଭୃତି ପୂର୍ବ ଇଉରୋପୀୟ

ଦେଶମାନଙ୍କରେ ସାମ୍ୟବାଦୀ ସରକାର ଗଠିତ ହେଲା । ପୃଥିବୀରେ ସ୍ଥାୟୀ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନିମନ୍ତେ ପୁନର୍ବାର ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ :

ହିରୋସୀମା ଓ ନାଗାସାକି ସହରରେ ପରମାଣୁ ବିସ୍ଫୋରଣର ମାସକ ପରେ ଜଣେ ସେଠାକୁ ଯାଇଥିଲେ କ'ଣ ଦେଖୁଥାଆନ୍ତେ ଏବଂ ଏବେ ସେଠାରେ କ'ଣ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ, ତାହାର ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିବରଣୀ ଚିତ୍ରା କରି ଲେଖ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ୬୦ ଗୋଟି ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଲେଖ ।

- ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧର କାରଣଗୁଡ଼ିକ ସଂକ୍ଷେପରେ ଆଲୋଚନା କର ।
- ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା କେବେ ଓ କାହିଁକି ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲା ? ଏହାର ପରିଣତି କ'ଣ ହେଲା ?
- ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିଣତି ଲେଖ ।
- ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧର କ୍ଷୟକ୍ଷତି ସମ୍ପର୍କରେ ଲେଖ ।

୨. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ୨୦ ଗୋଟି ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଲେଖ ।

- ସ୍ପେନ୍ ଦେଶରେ କେବେ ଓ କାହିଁକି ଗୃହଯୁଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲା ?
- ଜର୍ମାନୀ ଓ ଇଟାଲୀ କେବେ ଓ କାହିଁକି ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଚୁକ୍ତିକରିଥିଲେ ? ସେମାନେ କେଉଁ ନାମରେ ପରିଚିତ ହେଲେ ?
- ସୋଭିଏତ୍ ରୁଷ୍ କେବେ ଓ କାହିଁକି ମିତ୍ରଶକ୍ତି ପକ୍ଷରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲା ?
- ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା କେବେ ଓ କାହିଁକି ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲା ?
- ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା କେବେ ଓ କାହିଁକି ଜାପାନର ହିରୋସୀମା ଓ ନାଗାସାକି ଉପରେ ପରମାଣୁ ବୋମା ପକାଇଥିଲା ?
- ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଜର୍ମାନୀ କିପରି ଭାଗ ଭାଗ ହେଲା ?
- ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରେ ସାମ୍ୟବାଦୀ ସରକାର ଗଠିତ ହୋଇଥିବା ୪ଟି ପୂର୍ବ ଇଉରୋପୀୟ ଦେଶର ନାମ ଲେଖ ।

- (କ) ୧୯୪୦ ମସିହାରେ ଜର୍ମାନବାହିନୀ ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧରେ କି ସଫଳତା ଲାଭ କରିଥିଲେ ?
 (ଝ) ଜାତିସଂଘର ବିଫଳତା ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ କିପରି ଦାୟୀ ଥିଲା ?
 (ଞ) କେଉଁ ସବୁ ସମସ୍ୟାକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଜର୍ମାନୀରେ ନାଜିଦଳ ସୁଦୃଢ଼ ହୋଇଥିଲା ?

୩. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଲେଖ ।

- (କ) ଜାତିସଂଘ ଗଠନରେ କିଏ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ?
 (ଖ) ଜର୍ମାନୀ କେବେ ପୋଲାଣ୍ଡ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲା ?
 (ଗ) ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧ କେବେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ?
 (ଘ) ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ କିଏ ବ୍ରିଟେନ୍‌ର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ ?
 (ଙ) ଜର୍ମାନୀ କେବେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିଥିଲା ?
 (ଚ) କେବେ ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧର ପରିସମାପ୍ତି ଘଟିଥିଲା ?
 (ଛ) ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧପରେ ବ୍ରିଟେନ୍‌ରେ କାହା ନେତୃତ୍ଵରେ ଶ୍ରମିକ ଦଳ କ୍ଷମତାକୁ ଆସିଥିଲେ ?
 (ଜ) ହିଟଲର କେବେ ରାଇନ୍ ଅଞ୍ଚଳ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ ?
 (ଝ) ପ୍ୟାରିସ୍ ଶାନ୍ତି ସମ୍ମିଳନୀର ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ କେଉଁ ଦୁଇଟି ଦେଶ ନିଜ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଲାଭ ହାସଲ କରିଥିଲେ ?
 (ଞ) ନାଜିଦଳର ପୁରାତନାମ କ'ଣ ?

୪. ନିମ୍ନରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚାରିଗୋଟି ବିକଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ସଙ୍ଗେ ତା'ର କ୍ରମିକ ନମ୍ବର ସହିତ ବାଛି ଲେଖ ।

- (କ) ୧୯୩୩ ମସିହାରେ କେଉଁ ଦେଶ ଜାତିସଂଘରୁ ଓହରି ଆସିଥିଲା ?
 (i) ରୁଷ୍ (iii) ଜର୍ମାନୀ (ii) ଇଟାଲୀ (iv) ଜାପାନ
 (ଖ) କେଉଁ ଦେଶ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ପର୍ଲହାର୍ବର ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲା ?
 (i) ଜର୍ମାନୀ (iii) ରୁଷ୍ (ii) ଇଟାଲୀ (iv) ଜାପାନ
 (ଗ) ଜାପାନ ୧୯୩୧ ମସିହାରେ କେଉଁ ପ୍ରଦେଶ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲା ।
 (i) ସୁଦେତାନ୍ (iii) ମାଞ୍ଚୁରିଆ (ii) ଆବିସିନିଆ (iv) ମ୍ୟୁନିକ୍
 (ଘ) କେବେ ରୋମ୍ ବର୍ଲିନ୍-ଟୋକିଓ ଅକ୍ଷଶକ୍ତି ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା ?
 (i) ୧୯୩୬ ମସିହା (iii) ୧୯୩୮ ମସିହା (iv) ୧୯୩୭ ମସିହା (v) ୧୯୩୯ ମସିହା
 (ଙ) କେଉଁ ରାଷ୍ଟ୍ର ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧ ପରେ ସବୁଠାରୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ରୂପେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ?
 (i) ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା (ii) ସୋଭିଏତ୍ ରୁଷ୍ (iii) ବ୍ରିଟେନ୍ (iv) ଫ୍ରାନ୍ସ

୫. ପାଠରେ ଦିଆଯାଇଥିବା 'ତୁମ ପାଇଁ କାମଗୁଡ଼ିକ' ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଓ ସହାୟତାରେ ସମ୍ପାଦନ କର ।

● ●